

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
BAŞKANLIĞI

HİZMETE ÖZEL

1990
GENEL NÜFUS SAYIMI
DOKÜMANLARI

III - 1990 GENEL NÜFUS SAYIMI DEFTERİ VE SORU KAĞIDINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

DİKKAT

«SAYIM MEMURLARI», soru kağıdını kitap harfleri ile ve okunaklı olarak kurşun kalemle aşağıda açıklandığı şekilde eksiksiz ve doğru olarak dolduracaklardır.

1 - GENEL NÜFUS SAYIMI DEFTERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1990 Genel Nüfus Sayımı defterleri üç çeşit olarak hazırlanmıştır. Bunlar, 11, 25 ve 41 soru kağıdından meydana gelmektedir. Defterlerin, kaç hanehalkı soru kağıdından oluştuğu, sayım defteri kapağı üzerinde belirtilmiştir.

Her defter kapağı üzerinde «Sayım Bölgesi Sıra Numarası» ve «İdari Bölünüş» e ait (il, ilçe, bucak, köy, «muhtarlık» ve «mahalle») soruları yer almaktadır. Bu soruların sayımdan önce sayım memurlarınca mutlaka doldurulması gerekmektedir. Ayrıca, kapak üzerinde bulunan sayımı yapılan nüfusun sayısının tespitine ait olan bölüm ile Sayım Memuru ve Kontrol Memurunun adı ve soyadının yazılarak imza edecekleri «SAYIM MEMURU VE KONTROL MEMURUNUN BEYANI» kısımlarının da sayım tamamlandıktan sonra doldurulması zorunludur. Sayım defterinin kapağının arka kısmında «DOĞUM YILLARINA GÖRE YAŞ ÇİZELGESİ» tablosu yer almaktadır. İhtiyaç duyulduğunda sayım memurlarının kullanması gereklidir.

2 - 1990 GENEL NÜFUS SAYIMI SORU KAĞIDINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Daha önce açıklandığı gibi «SAYIM MEMURLARI», soru kağıdını kitap harfleri ile ve okunaklı olarak aşağıda açıklandığı şekilde eksiksiz ve doğru olarak dolduracaklardır.

Soru kağıdı 4 bölümden meydana gelmiştir.

1 - Bölüm I : ADRES

2 - Bölüm II : YERİN NİTELİĞİ

3 - Bölüm III : HANEHALKI İLE İLGİLİ SORULAR (1 - 7)

4 - Bölüm IV : KİŞİSEL NİTELİKLERLE İLGİLİ SORULAR (8 - 34)

BÖLÜM I : ADRES

Bu bölüme, sayımı yapılan yerin adresini (cadde, sokak, küme adı veya numarası, bina dış kapı numarası, iç kapı veya daire numarası) Sayım Bölgesi Binalar Cetvelinden (Örnek C) yararlanarak yazınız.

BÖLÜM II : YERİN NİTELİĞİ

Sayımı yapılan yerin niteliği, bu bölümdeki ilgili kutulardan hangisine uyuyorsa, o kutuya (x) koyarak cevaplayınız.

BÖLÜM III : HANEHALKI İLE İLGİLİ SORULAR (1 - 7)

Bu bölüm, sadece hanehalkı niteliği gösteren yerler için doldurulur, askeri birlik, kışla, otel, hastane vb. için doldurulmaz ve (x) ile iptal edilir. Bu gibi yerlerde bulunan kişilerin sayımı, IV. Bölümde her satıra bir kişi yazılarak ve aralık bırakmadan müteakip sahifeye devam edilmek suretiyle ve yeteri kadar soru kağıdı kullanılarak yazılacaktır.

Sayım Bölgesi Binalar Cetvellerinde (Örnek C) uğranılmayacaktır ibaresi yazılmış olan bu gibi yerlerde, özel sayım memuru görevlendirilecektir. Özel sayım memurları tarafından özel sayıma tabi tutulacak yerler aşağıda gösterilmiş olup, bu yerlerde doldurulan sayım defterleri üzerine «ÖZEL SAYIM» ibaresi yazılacaktır.

Bu yerler şunlardır :

- Asker, jandarma ve polis, kışla, karakol ve müesseseleri ile askeri üstler (yabancı üstler dahil) ve sivil memurların girmesine müsaade edilmeyen askeri bölgelerdeki lojmanlar.
- Resmi (askeri ve sivil) ve özel bütün hastane, sanatoryum, doğumevi, sağlık merkezi, dispanser ve benzeri müesseseler.
- Resmi (askeri ve sivil) ve özel bütün yatılı okullar ve öğrenci yurtları (yatılı olmayan okullarda sayım günü bulunan nüfus, ait olduğu bölgelerin sayım memurları tarafından yazılacaktır.)

- d) Ceza ve tevkifeleri (askeri ve sivil)
e) Sayım günü görevli olanların bulunduğu yerler,
f) Bir sayım bölgesine dahil edilmeyen yerler :
- Karayolu durak veya terminalleri ve karayollarında hareket halinde olan taşıtlar,
- Tren ve tren istasyonları,
- Deniz ve hava taşıtları ile limanları,
g) Sayım komiteleri tarafından özel sayım memurlarınca sayılması uygun görülen yerler (Sayım günü çalışmalarına müsaade edilmiş olan fabrika ve büyük işyerleri.)
h) Elçilikler, maslahatgüzarlıklar, ateşelikler ve konsolosluklar.

Yukarıdaki fıkralarda sayılan yerlerin, Sayım Bölgesi Binalar Cetvellerinde (Örnek C) numaralarının karşısında «UĞRANILMAYACAKTIR» diye işaretli olması gerekmektedir. Sayım Bölgesi Binalar Cetvelinde (Örnek C) bu gibi yerlerin karşısında «UĞRANILMAYACAKTIR» kaydı görülmediği takdirde, gerekli düzeltmenin yapılması için sayım veya kontrol memuru sayım komitesine müracaat eder.

Ancak; okul, hastane, otel, vb. gibi müesseselerde, lojman veya benzeri yerlerde devamlı olarak ikamet eden okul müdürü, başhekim, kapıcı, gece bekçisi gibi kimseler müstakil hanehalkı olarak kabul edilir ve ayrı ayrı sahilere yazılır.

Bunun yanında hanehalkı teşkil etmeyen yerlerdeki kişiler için bu bölüm doldurulmayacak (x) ile iptal edilecektir. Bu gibi yerlerdeki kişilerin sayımları IV. Bölümde her satıra bir kişi yazılmak ve aralık bırakmadan, icap ederse müteakip sahifeye geçilmek suretiyle toplu nüfus gibi yazılır.

IV. Bölümü, hanehalkı teşkil eden yerler için hanehalkının her ferdini, 1. satıra «Hanehalkı Reisi» ni yazmak suretiyle doldurunuz.

SORU 1 - Hanehalkı reisinin adı ve soyadı :

(Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın ad ve soyadını yazınız.)

Hanehalkı reisinin evde olup olmadığına bakılmaksızın «.....» üzerine adı ve soyadını yazınız.

Hanehalkının tanımı ve açıklaması aşağıda verilmiştir.

HANEHALKI :

Aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın, aynı evde veya aynı evin bir kısmında yaşayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine iştirak eden, gelir ve giderlerini ayırmayan, bir veya birkaç kişinin teşkil ettiği topluluktur.

- Aralarında akrabalık bağı bulunmamakla beraber, masraf ve kazançlarını ayırmadan devamlı olarak, çeşitli nedenlerle, birlikte yaşayanlar bir hanehalkı sayılırlar.

Ancak;

1 - Aralarında aile bağı bulunmakla beraber, ayrı ayrı evlerde oturanlar aynı hanehalkından sayılmazlar.

2 - Aynı evde oturan, aralarında aile bağı bulunan, fakat ayrı ayrı kazanlardan yemek yiyenler, gelir ve giderlerini ayıranlar aynı hanehalkından sayılmazlar.

3 - Aynı evde oturan, aralarında aile bağı bulunmayan ve ayrı ayrı kazanlardan yemek yiyenler, gelir ve giderlerini ayıranlar aynı hanehalkından sayılmazlar.

- Sayım günü, sayımı yapılan hanehalkının ferdi olmamakla beraber, o yerde bulunan kişiler de bu hanehalkı ile birlikte aynı soru kağıdına yazılır. Ancak «Hanehalkı reisine olan akrabalık derecesi» sorusuna misafir olduğu mutlaka belirtilir.

SORU 2 - Hanehalkı reisi evde midir?

Birinci soruda adı ve soyadı yazılan «Hanehalkı Reisi» sayım sırasında evde ise «Evet 1» kutusuna, evde değilse «Hayır 2» kutusuna (x) koyunuz.

HANEHALKI REİSİ :

Hanehalkı reisi, genel olarak hanehalkının gelir ve giderlerinden sorumlu olan ve hanehalkını yöneten hanehalkından biridir.

SORU 3 - Şimdi bu hanede, misafirler dahil, kaç kişi bulunmaktadır?

Hanehalkından olup olmadığına bakılmaksızın sayım anında hanede bulunan kişilerin, misafirler de dahil, sayısını «.....» bölümüne rakamla yazınız.

SORU 4 - Şimdi bu hanede, kaç misafir bulunmaktadır?

(Akraba da olsa hanehalkından olmayanlar, misafirdir.)

Sayım sırasında hanede bulunup ta hanehalkı üyesi olmayanların sayısını «.....» bölümüne rakamla yazınız.

Akraba dahi olsa hanehalkından olmayanların MİSAFİR olduğunu dikkate alınız.

MİSAFİR :

Hanehalkı reisine akraba olsun veya olmasın, hanehalkından olmayan sayım anında hanede bulunan kişilerdir.

SORU 5 – Bu hanehalkından olup, şimdi bu hanede bulunmayan kaç kişi vardır?

Sayımı yapılan hanehalkından olup da sayım sırasında öğrenim, çalışma (uzun yol şoförleri, D.D.Y. çalışanları vb.), askerlik, tedavi, toplantı, sportif temaslar, gezi ve yolculuk gibi herhangi bir nedenle geçici olarak hanesinde bulunmayanlardan sayım anında yurt içinde olanların sayısını «yurt içinde» «.....» bölümüne, yurt dışında olanların sayısını «yurt dışında» «.....» bölümüne rakamla yazınız. Ancak bu kişiler soru kağıdındaki IV. bölümün kişisel niteliklerle ilgili kısmına yazılmaz.

SORU 6 – Hanehalkı olarak, oturduğunuz bu evin (konutun) sahibi misiniz?

Bu soru ile hanehalkının, oturduğu evin (konutun) sahibi olup olmadığı sorulmaktadır. Oturulan bu ev (konut) hanehalkı reisinin veya eşinin veya ikisinin ortak mülkiyetinde olabileceği gibi, bu hanehalkının diğer fertlerinden birine ve bir kaçına da ait olabilir. Alınacak cevaba göre, bu ev (konut) hanehalkı reisi veya hanehalkı fertlerinden birine aitse «evet 1» kutusuna hanehalkına ait değilse «hayır 2» kutusuna (x) koyunuz.

Hanehalkının oturduğu yer Çadır, Kovuk, Baraka, Mağara vb. ise hayır kutusuna (x) koyunuz.

Bir konut hanehalkı üyeleri dışında birden fazla kişinin mülkiyetinde ise her bir kişi için ayrı ayrı konutu yok olarak kabul edilecektir.

Hisseli ve devre mülk sahipleri konut sahibi olarak alınmayacaktır.

SORU 7 – Hanehalkı olarak oturduğunuz bu ev (konut) size ait olsun veya olmasın sahibi olduğunuz başka bir eviniz (konutunuz) var mı?

Bu soru ile hanehalkının halen oturduğu bu evin (konutun) sahibi olunsun veya olunmasın, sahip olduğu başka bir evinin (konutunun) olup olmadığı sorulmaktadır.

Hanehalkı reisinin veya eşinin veya ikisinin ortak mülkiyetinde başka bir evi (konutu) olabileceği gibi, bu hanehalkı fertlerinden birine ve bir kaçına da ait olabilir. Alınacak cevaba göre, hanehalkı reisi veya hanehalkı fertlerinden birine aitse, «var 3» kutusuna, yoksa «yok 4» kutusuna (x) koyunuz.

Bu soruda Çadır, Kovuk, Baraka, Mağara vb. cevaplar için «yok 4» kutusuna (x) koyunuz.

Türkiye sınırları dışında sahip olunan evler (konutlar) kapsamayacaktır.

Bir konut hanehalkı üyeleri dışında birden fazla kişinin mülkiyetinde ise her bir kişi için ayrı ayrı konutu yok olarak alınacaktır.

İnşaat halinde olan evler (konutlar) (kooperatif evleri dahil) yok olarak alınız ve «yok 4» kutusuna (x) koyunuz.

Ev (konut) olarak yapılmış olupda, halen iş yeri olarak kullanılan yerleri ev (konut) olarak almayınız ve «yok 4» kutusuna (x) koyunuz.

İşyeri olarak yapılmış olupda, halen ev (konut) olarak kullanılan yerleri ev (konut) olarak alınız ve «var 3» kutusuna (x) koyunuz.

Bir ev (konut) aynı zamanda işyeri olarak kullanılıyorsa, bu yeri ev (konut) olarak alınız ve «var 3» kutusuna (x) koyunuz.

Hisseli ve devre mülk sahipleri konut sahibi olarak alınmayacaktır.

BÖLÜM IV : KİŞİSEL NİTELİKLERLE İLGİLİ SORULAR (8-34)

Nüfusun, sosyal ve ekonomik niteliklerine ilişkin sorular (8-34 sorular) bu bölümde yer almaktadır. Bu bölüme sadece sayım sırasında sayımı yapılan yerde bulunan kişilerin niteliklerini yazınız.

Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın IV. Bölümün 1. satırına ilk önce adını ve soyadını, bütün nitelikleri ile birlikte (8. sorudan - 34. soruya kadar) mutlaka yazınız. Bu bölüme yazılan hanehalkı reisinin adı ve soyadının III. Bölümün 1. satırına yazılanla aynı olmasına dikkat ediniz.

Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın bütün nitelikleri ile yazıldıktan sonra (Evde olmayan hanehalkı fertleri hariç) hanesinde bulunan hanehalkı fertlerini de en yaşlısından başlayarak yaş sırasına göre büyükten küçüğe doğru bütün nitelikleri ile yazınız. Hanede bulunup da hanehalkı ferdi olmayanları (misafirler), hanehalkı fertlerinden sonra yaş sırasına göre ad ve soyadları ile tüm niteliklerini ilgili bölüme kitap hafleri ile yazınız. Kutulu sorulara (x) koyarak cevaplayınız.

SORU 8 – Adınız ve Soyadınız?

(Sayım anında bulunanları yazınız. Ancak, hanehalkı reisi evde olmasa dahi 1. satıra bütün nitelikleri ile birlikte yazınız.)

1. satıra yazılması gereken hanehalkı reisinin ad ve soyadının soru 1'deki ad ve soyadı ile aynı olması gerektiğine dikkat ediniz. Yukarıda açıklandığı gibi diğer hanehalkı fertlerini yaş sırasına göre yazınız. Adı ve soyadı yazılan kişinin; 34. soruya kadar diğer niteliklerini yazdıktan sonra, 2. ve diğer şahısları sıra ile yazınız.

SORU 9 – Cinsiyetiniz?

Sayımı yapılan kişinin cinsiyetine göre erkek ise «E 1» kutusuna, kadın ise «K 2» kutusuna (x) koyunuz.

SORU 10 – Kaç yaşındasınız? Bitirdiğiniz yaşı söyleyiniz.

(Bir yaşını doldurmayan bebekler için «0» yazınız.)

Sayımı yapılan kişinin sayım sırasında bitirmiş olduğu yaşı rakamla yazınız. Bir yaşını (12 ayını) doldurmayan bebekler için «0» yazınız.

Altı yaşını tamamlamış yedi yaşına girmiş bir çocuk, onbeş gün sonra yedi yaşını tamamlayacak olsa bile yaşını altı olarak yazınız.

Halkımızda, yaşları sonu (0) ve (5) ile biten yuvarlak sayılarla ifade edilmesi şeklinde genel bir eğilim vardır. 21 ve 22 yaşında olan kimseler yaşlarını 20 olarak bildirebilirler. Yine 36 ve 37 yaşında olanlar da «35 yaş» diye ifade edebilirler. Yaş sorusuna yuvarlak sayılarla cevap verilmesi halinde, münakaşaya meydan vermemek şartıyla, hakiki yaşın bildirilmesine yarıyacak ilave sorular sorunuz.

Sayımı yapılan kimse doğum tarihini söylediği takdirde, defterin arka kapağındaki doğum yıllarına göre yaş çizelgesi tablosuna bakarak 21 Ekim itibarıyla yaşını yazınız.

SORU 11 – Hanehalkı reisine olan akrabalık dereceniz?

(Bu hanede devamlı oturmayanlar için «misafir» yazınız.)

Sayımı yapılan hanehalkı fertlerinin hanehalkı reisine olan akrabalık derecesini yazınız. Akrabalık derecesinin cevaplandırılmasında aşağıdaki esaslara dikkat ediniz;

1 – Sayım sırasında hanede bulunan ve aynı hanehalkından olan kişilerden, hanehalkı reisine akrabalığı bulunanların akrabalık derecesini açık olarak yazınız.

Örneğin :

Hanehalkı reisinin kendisi için «H.H.R.» yazdıktan sonra diğerleri için yakınlık derecesine göre eşi, oğlu, kızı, anası, babası, gelini, torunu, dayısı ..... gibi.

2 – Sayım sırasında aynı hanehalkından olup da hanehalkı reisi ile akrabalığı bulunmayan kişiler için «yok» yazınız.

3 – Hanehalkından olmayan ve sayım sırasında hanehalkı ile birlikte sayımı yapılan kişiler için (H.H.R.'ne akraba olsun veya olmasın) «misafir» yazınız.

Ayrı bir hanehalkından olup da sayım günü babasının yanına gelen oğlu, kızı, gelini gibi kişiler için, hanehalkı reisine olan akrabalık derecesine bakılmaksızın «misafir» yazınız.

4 – Sayım sırasında hanehalkı teşkil etmeyen kişilerin bulunduğu yerlerde (kışla, karakol, hastane, tren, vapur, otobüs, terminal, pansiyon, okul, yurt, otel vb.) sayımı yapılanlar için bu soruya (x) koyunuz.

DOĞUM YERİ (12 – 13)

SORU 12 – Doğduğunuz yerin bağlı olduğu ilin bu günkü adı?

(Yurt dışında doğanlar için il adı yerine ÜLKE adını yazınız.)

Türkiye'de doğanlar için doğduğu yerin halen bağlı bulunduğu il'in bugünkü adını; yabancı ülkede doğanlar için doğduğu yerin halen bulunduğu ÜLKE'nin adını yazınız. Doğum yeri sorusuna, sayımı yapılan kişi, doğduğu ilçe veya köyün adını cevap olarak verebilir. Bu durumda, bu ilçe veya köyün bağlı bulunduğu il'i sorarak cevap yerine o il'in adını yazınız.

Örneğin :

Ermenek ilçesinde doğan bir kişinin doğum yeri için Ermenek ya da daha önce bağlı olduğu Konya ili olarak değil, bu ilçenin bugünkü bağlı olduğu Karaman'ı il olarak yazınız.

Frankfurt'ta doğmuş olan bir kimsenin doğum yerine, Batı Almanya yazınız.

SORU 13 – Doğduğunuz yer bu gün İl merkezi mi, İlçe merkezi mi, Bucak veya Köy mü?

(Doğum yeri yurt dışında olanlara sormayınız.)

Sayımı yapılan kişinin doğum yeri, bugün il merkezi ise «il merkezi 1» kutusuna, ilçe merkezi ise «ilçe merkezi 2» kutusuna, bucak veya köy ise «bucak, köy 3» kutusuna (x) koyunuz.

Doğum yeri yurt dışında olanlara bu soruyu sormayınız.

8 büyükşehir sınırları içindeki ilçeler için, il merkezi kutusuna (x) koyunuz.

SORU 14 – Tabiiyetiniz?

(T.C. tabiiyetinde olmayanlar için ÜLKE adını yazınız.)

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan kişiler için «T.C. 01» kutusuna (x) koyunuz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kişiler için tabiiyetinde buldukları ülkenin adı «.....» bölümüne yazınız.

Birden fazla tabiiyeti olan kişilerin, tabiiyetlerinden birisi T.C. ise bu kişinin tabiiyeti için T.C. kutusunu işaretleyiniz. T.C. tabiiyeti dışında kişinin birden fazla tabiiyeti varsa, tercih ettiği tabiiyetini yazınız. Bir ülke tabiiyetinde olmayanlar için «yok» yazınız.

DAİMİ İKAMETGÂHI (15 – 16)

Türk Medeni Kanununa göre bir kimsenin ikametgâhi yerleşmek niyetiyle oturduğu yerdir. Bir kimsenin aynı zamanda birden fazla ikametgâhi olamaz.

SORU 15 – Devamlı oturduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin adı?

(Daimi ikametgâhi yurt dışında olanlar için il adı yerine ÜLKE'nin adını yazınız.)

Buraya, sayımı yapılan kişinin sayım sırasındaki daimi ikametgâhını yazınız. Daimi ikametgâhın tesbitinde, aşağıdaki hususlara dikkat ediniz.

- 1 – Daimi ikametgâh ile doğum yeri aynı olabileceği gibi farklı da olabilir. Kişinin doğduğu yer ile ikamet etmekte olduğu yeri dikkatle tespit ediniz.
- 2 – Türkiye’de olanlar için devamlı oturdukları yerin bağlı olduğu ilin adını ve ilçenin adını her ikisi birlikte, daimi ikametgâhları yurt dışında bulunanlar için devamlı oturdukları yerin bulunduğu ülkenin sadece adını yazınız.
- 3 – Yedeksubay, er ve öğrencilerin daimi ikametgâhları, hanehalklarının bulunduğu yerdir. Ancak, kendileri buldukları yeri daimi ikametgâhları olarak beyan ediyorlar ise, daimi ikametgâhları, beyan ettikleri yerdir.
- 4 – Memurların daimi ikametgâhları, tayin edilmiş oldukları yerdir.

SORU 16 – Devamlı oturduğunuz yer İl merkezi mi, İlçe merkezi mi, Bucak veya Köy mü?

(Daimi ikametgâhi yurt dışında olanlara sormayınız.)

Sayımı yapılan kişinin daimi ikametgâhi, il merkezi ise « İl Merkezi 1» kutusuna, ilçe merkezi ise «İlçe Merkezi 2» kutusuna, bucak veya köy ise «Bucak, Köy 3» kutusuna (x) koyunuz.

Daimi ikametgâhi yurt dışında olanlar için bu sorunun sorulmayacağına dikkat ediniz.

Yedek subay, er ve öğrencilerin devamlı oturduğu yer, hanehalkının bulunduğu İl Merkezi, İlçe Merkezi, Bucak veya Köy’dür.

8 büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler için, il merkezi kutusuna (x) koyunuz.

1985 GENEL NÜFUS SAYIM GÜNÜNDEKİ DAİMİ İKAMETGÂH (17 – 18)

(5 ve daha yukarı yaşdaki kişilere sorunuz.)

SORU 17 – 1985 Genel Nüfus Sayım günü devamlı oturduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin adı?

(Daimi ikametgâhi yurt dışında olanlar için İl adı yerine ÜLKE'nin adını yazınız.)

Sayımı yapılan kişinin 1985 Genel Nüfus Sayım günündeki daimi ikametgâhını yazınız.

- 1) Daimi ikametgâh ile doğum yeri aynı olabileceği gibi farklı da olabilir. Kişinin doğduğu yer ile ikamet etmekte olduğu yeri dikkatle tespit ediniz.
- 2) Türkiye’de olanlar için devamlı oturdukları yerin bağlı olduğu ilin adını ve ilçenin adını her ikisi birlikte; daimi ikametgâhları yurt dışında bulunanlar için devamlı oturdukları yerin bulunduğu ülkenin sadece adını yazınız.
- 3) Yedeksubay, er ve öğrencilerin daimi ikametgâhları, hanehalklarının bulunduğu yerdir. Ancak, kendileri buldukları yeri daimi ikametgâhları olarak beyan ediyorlar ise, daimi ikametgâhları, beyan ettikleri yerdir.
- 4) Memurların daimi ikametgâhları, tayin edilmiş oldukları yerdir.

SORU 18 – Devamlı oturduğunuz bu yer İl merkezi mi, İlçe merkezi mi, Bucak veya Köy müydü?

(Daimi ikametgâhi yurt dışında olanlara sormayınız.)

Sayımı yapılan kişinin, 1985 Genel Nüfus Sayım günündeki daimi ikametgâhi il merkezi ise, «İl Merkezi 1» kutusuna, ilçe merkezi ise «İlçe Merkezi 2» kutusuna, bucak veya köy ise «Bucak, Köy 3» kutusuna (x) koyunuz. 1985 Genel Nüfus Sayımı günündeki daimi ikametgâhi yurt dışında olanlar için bu sorunun sorulmayacağına dikkat ediniz. 1985 Genel Nüfus Sayımı’nda yedek subay olan veya askerlik yapanlar ile öğrencilerin daimi ikametgâhları, hanehalklarının bulunduğu yerdir.

Büyükşehir sınırları içindeki ilçeler için, il merkezi kutusuna (x) koyunuz.

ÖĞRENİM DURUMU (19 – 20)

19. soruyu, sayım sırasında 6 ve daha yukarı yaştaki kişilere sorunuz.

SORU 19 – Okuma ve yazma biliyor musunuz?

Sayımı yapılan kişi, okuma ve yazma biliyorsa

«E 4» kutusuna, okuma ve yazma bilmiyorsa

«H 5» kutusuna (x) koyunuz.

Sayımı yapılan kişinin okur-yazarlık durumunun tesbit edilmesinde aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

- Türk alfabesi ile okuma ve yazma bilenler okur-yazar sayılırlar,
- Okuma bilen, fakat yazma bilmeyen kimseler okur-yazar sayılmazlar,
- Eski Türk alfabesi ile okuma yazma bilenler okur-yazar sayılmazlar,
- Yabancı uyruklu olanlar, kendi dilleri ile okuma yazma biliyorlarsa okur-yazar sayılırlar.

20. soruyu sayım sırasında 11 ve daha yukarı yaşdaki kişilere sorunuz.

SORU 20 – En son hangi okulu bitirdiniz?

(İlk, Orta, Lise, Ticaret Lisesi, Tıp Fakültesi, Yüksek Öğretmen Okulu vb.)

Sayımı yapılan kişinin öğrenim derecesini ve dalını açık olarak belirtecek şekilde yazınız. Kişinin öğrenim derecesinin ve dalının tesbit edilmesinde aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

- Herhangi bir öğrenim kurumundan mezun olmayanlar için «yok» yazınız.
- Beş yıllık ilkokulu bitirenler için «ilk» yazınız. Dikkat! Üç sınıflı ilkokulu bitirenleri ilkokul mezunu saymayınız.
- Okuma – yazma kurslarına katılıp da ilkokul diploması alanları, ilkokul mezunu sayınız ve «ilk» yazınız.
- Ortaokulu bitirenler için «orta» yazınız.
- Liseyi bitirenler için «lise» yazınız.
- Bir meslek okulu bitirenler için, bitirdikleri okulun öğrenim derecesini ve adını yazınız.

Örneğin :

«Ticaret Ortaokulu, Ticaret Lisesi, Sanat Ortaokulu, Sanat Lisesi, İmamhatip Ortaokulu, İmamhatip Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi» gibi.

- Üniversite, Fakülte ve Yüksek okullardan mezun olanlar için mezun oldukları Fakülte ve Yüksekokul ile bölümünü (dalını) yazınız.

Örneğin :

«Hukuk Fakültesi, İnşaat Fakültesi, Kimya Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Açık Öğretim Fakültesi, Yüksek Öğretmen Okulu, Meslek Yüksek Okulu» gibi.

21 – 34. soruları, 12 ve daha yukarı yaştaki kişilere sorunuz.

SORU 21 – Medeni durumunuz?

(12 ve daha yukarı yaştaki kişilere sorunuz.)

Sayımı yapılan kişinin medeni durumu, hiç evlenmedi ise «Hiç Evlenmedi 1» kutusuna, evli ise «Evli 2» kutusuna, boşandı ise «Boşandı 3» kutusuna, eşi öldü ise «Eşi Öldü 4» kutusuna (x) koyunuz.

DİKKAT !

Dini nikah (imam nikahı) ile evlenmiş olanlar ile kendilerini evli beyan edenleri «Evli» kabul ediniz.

DOĞURGANLIK DURUMU (22 – 26)

(12 ve daha yukarı yaşlardaki evli, eşi ölmüş, boşanmış kadınlara sorunuz.)

SORU 22 – Bugüne kadar yaşasın veya ölmüş olsun canlı doğum yaptınız mı? Yaptıysanız KIZ ve ERKEK kaç canlı çocuk doğurdunuz?

Sayımı yapılan kadının, sayım anına kadar o anda yaşasın veya ölmüş olsun «kız», «erkek» doğurduğu çocukların sayısını, ilgili bölümlere kız ve erkek olarak rakamla ayrı ayrı yazınız. Sadece kız veya sadece erkek çocuk doğduğu hallerde karşı cinsiyet için «0» yazınız. Hiç canlı doğum yapmamış olan kadınlar için «Doğum yapmadı 00» kutusuna (x) koyunuz ve 23 – 25. soruları sormayınız.

CANLI DOĞUM:

Çocuğun doğduğu anda en az bir kez nefes alıp, canlılık belirtisi göstermesidir. 23. 24. 25 ve 26. soruları 22. soruda canlı doğum yapan kadınlara sorunuz.

SORU 23 – Canlı doğan bu çocuklarınızdan halen kaç yaşmaktadır?

Kadının sayım anına kadar, canlı olarak doğurduğu çocuklardan yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun ve nerede bulunurlarsa bulunsunlar, yaşayan çocuklarının sayısını cevap bölümüne rakam ile yazınız. Hiç çocuğu yaşamamış kadınlar için «0» yazınız. 24-25 ve 26 ncı soruları 51 yaşından büyüklere sormayınız.

SORU 24 – Son iki yıl içinde (1988 Ekim ayından bugüne kadar) yaşasın veya ölmüş olsun canlı doğum yaptınız mı?

Sayım yapılan kadın için 1988 Ekim ayından bu yana kız ve erkek yaşasın veya ölmüş olsun doğum yaptı ise, «E 1» kutusuna, yapmadı ise «H 2» kutusuna (x) koyunuz. 24. soruya evet cevabı verenlere 25 ve 26. soruları sorunuz. Hayır cevabı verenlere 25 ve 26. soruları sormayınız.

SORU 25 – En son canlı doğan çocuğunuz halen yaşıyor mu öldü mü?

En son canlı doğan çocuk yaşıyor ise «Yaşıyor 3» kutusuna, öldü ise «Öldü 4» kutusuna (x) koyunuz.

SORU 26 – Bu canlı doğumun gün, ay ve yıl olarak tarihi ile doğan çocuğun cinsiyeti nedir?

25. soruda ister yaşasın, ister ölmüş olsun en son doğan bu çocuğun ilgili bölümüne gün, ay ve yıl olarak doğum tarihini yazınız. Doğum tarihinde gün hatırlanmıyorsa ay ve yılını mutlaka alınız. Ayrıca bu çocuk kız ise «Kız 1» kutusuna, erkek ise «Erkek 2» kutusuna (x) koyunuz.

GEÇEN HAFTA İÇİNDEKİ ÇALIŞMA DURUMU (27-33)

(12 ve daha yukarı yaştaki kişilere sorunuz.)

SORU 27 – Geçen hafta, para veya mal karşılığı bir işte çalıştınız mı? Çalışmadıysanız işinizle ilginiz devam ediyor mu?

(Son hafta içinde para veya mal karşılığı 1 saat dahi çalışanlar, çalıştı olarak alınacaktır. Son hafta içinde izin, hastalık, seyahat, iş anlaşmazlığı gibi nedenlerle veya mevsim gereği işinde çalışmayanlar, işiyle ilgisi devam ediyor olarak alınacaktır.)

Sayımı yapılan kişinin sayım gününden önceki «7» gün içinde para veya mal elde etmek amacı ile en az bir saat dahi çalışıp çalışmadığını, çalışmadı ise işi ile ilgisinin devam edip etmediğini tespit ederek, kişinin durumuna göre çalıştı ise «Çalıştı 3» kutusuna, çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor ise, «Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor 4» kutusuna, çalışmadı ise «Çalışmadı 5» kutusuna (x) koyunuz.

Bu sorunun tespitinde aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

- Para veya mal karşılığı çalışma kapsamına, maaş veya ücret karşılığı çalışılan işler girdiği gibi, kendi hesabına çalışmak, kendi toprağında çiftçilik yapmak, ücretsiz olarak aile işlerinde çalışmakta girer.
- Bir kişi son hafta içinde izin, hastalık, seyahat, iş anlaşmazlığı gibi nedenlerle mevsim gereği işinde çalışmamış olabilir, ancak bu tür nedenlerle geçici olarak çalışmayan kişilerin işi ile ilgisi devam etmektedir.

28 – 31. soruları 27. soruya «Çalıştı» veya «Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor» cevabı verenlere sorunuz. Çalışmadı cevabı verenler için 32. soruya geçiniz.

SORU 28 – Geçen hafta içinde çalıştığınız (yaptığınız) veya ilginizi kesmediğiniz işiniz nedir?

(Çiftçi, Makina mühendisi, Banka müdürü, Daktilo memuru, Öğretmen, Manav, Ayakkabı tamircisi, Berber, Halı dokuyan, Nakış işleyen vb.)

Sayımı yapılan kişinin, son hafta içinde para veya mal karşılığı bir gelir elde etmek amacı ile tuttuğu işi cevap bölümüne açıkça yazınız. Bir kişinin birden fazla işi olabilir ve bunların hepsinde de gelirden elde etmiş olabilir. Bu kişinin işlerinden elde ettiği gelirin büyüklüğüne bakılmaksızın en çok zamanını verdiği işi, tuttuğu iş olarak yazınız. Bir kişinin geçen hafta içinde çalıştığı (yaptığı) veya ilgisini kesmediği işi belirlerken, aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

- 1 – Bir kimsenin yaptığı iş genel bir anlam taşıyacak şekilde değil, yapılan iş, sanat veya hizmetin tümünü belirtecek sözcüklerle ifade edilmelidir. Özellikle «ci, cı, cü, cu» ile biten iş tabirleri genel bir anlam taşırlar ve birden çok işi belirtebilirler. Bu sözcükleri, tek başına kullanmayınız ve işin özelliğini belirtecek biçimde yazınız. Aşağıda, yapılan iş konusundaki yanlış ve doğru ifadelere örnekler verilmektedir.

YANLIŞ	DOĞRU
Kunduracı	Kundura imalatçısı Kundura tamircisi Kundura satıcısı
Madenci	Maden işçisi Maden mühendisi
Kaloriferci	Kalorifer tesisatı yapan Kalorifer (radyotör) imalatçısı Kalorifer tamircisi
İşçi	İnşaat işçisi Belediye temizlik işçisi Otomobil montaj işçisi
Mühendis	İnşaat mühendisi Ziraat mühendisi Makina mühendisi

- 2 – Genellikle resmi veya özel kurum ve kuruluşlarda maaş ve ücretle çalışan kimseler, yaptıkları işi sorulduğunda «memur» cevabını vermektedirler. Bu şekildeki cevaplar için, kişinin memuriyette yaptığı işin türünü sorunuz ve cevabını açık olarak yazınız.

YANLIŞ	DOĞRU
Memur	Müsteşar Genel Müdür Daire Başkanı Şube Müdürü Daktilo, veznadar, evrak memuru Polis memuru, bekçi, şoför, odacı gibi.

- 3 – Silahlı kuvvetler mensupları için; gerek muharip gerekse muharip olmayan subayların yaptığı işi, sadece «subay»; yedek subaylar için «yedek subay»; astsubaylar için «astsubay» ve erler için «er» olarak yazınız.

- 4 – Ev kadınları, kendi evlerinin işlerini görmek veya işlere yardım etmekle beraber, ev işlerine ek olarak, son hafta içerisinde para veya mal karşılığı bir gelir elde etmek amacıyla başka bir iş yapmış ise, bu işte çalıştığı süreye bakılmaksızın tuttuğu işi yazınız.

Son hafta içerisinde bir gelir elde etmek amacıyla terzi, nakış, sepet örücülüğü, seramik işleri, çamaşır yıkayıcılığı, halı dokumacılığı, hizmetçilik, çiftçilik, sebze yetiştiriciliği gibi herhangi bir işte çalışan kadınların tuttuğu işi «Terzi», «Dikiş diken», «Nakış işleyen», «Hizmetçi», «Çocuk bakıcısı», «Çiftçi», «Hayvan yetiştiricisi», «Sebze yetiştiricisi» olarak yazınız.

Özellikle kırsal alanlarda son hafta içinde yapılan iş için «ev kadını» cevabı verilmiş ise bu kadının tarlada, bağda, sebze bahçesinde, hayvancılıkta vb. işlerde çalışıp çalışmadığını sorunuz. Eğer söz konusu kişi bu gibi işlerde çalışmışsa, çalıştığı süreye bakılmaksızın yaptığı işi çiftçi, bağcı, sebze, hayvan yetiştiricisi olarak yazınız.

- SORU 29 – Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerini belirtiniz?**
(Tarla, Belediye, Emniyet Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Adliye, Banka, Bakkal, Manav dükkânı, Berber dükkânı, Ev vb.)

Sayımı yapılan kişinin, çalıştığı yerin adını, adı yoksa, ne tür bir yer olduğunu yazınız.

Örneğin :

Türkiye Kömür İşletmeleri, Etibank Murgul Bakır İşletmesi, Adalet Bakanlığı, Ersel Möble, Tarla, Bağ, Orman vb.

Ayrıca yaptığı işi, seyyar olarak yapanlar için «seyyar»; evde yapanlar için «evde» yazınız. Orduda çalışan subay, astsubay ve erlerle diğer memur, işçi ve müstahdemler için çalıştıkları yere «ordu» yazınız.

SORU 30 – Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerinde yapılan iş nedir?

(Kamu hizmeti, Perakende ticaret, Bankacılık, Buzdolabı imalatı, TV tamircisi vb.)

Sayımı yapılan kişinin, çalışmakta olduğu iş yerinde yapılan işi açık olarak yazınız. Bu soruda kişinin çalıştığı yerin adını veya o iş yerinde kişinin ne yaptığını tekrarlamayınız.

Örneğin :

Tarla ziraati, bağcılık, arıcılık, hayvan besiciliği, sebze yetiştiriciliği, kumaş dokuma, çıncırlama ve apreleme, makarna üretimi, ilaç üretimi, toptan ticaret, perakende ticaret, karayolu yolcu taşımacılığı, şehir içi yük taşımacılığı, yol inşaatı, bina inşaatı, sağlık hizmeti, eğitim hizmeti, kamu hizmeti, berberlik, terzilik gibi.

Orduda subay, astsubay ve erlerle diğer memur, işçi ve müstahdemlerin çalıştıkları yerde yapılan iş için, ordu hizmetleri karşılığı olmak üzere kısaca «ordu» yazınız.

SORU 31 – Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz işteki durumunuz nedir?

Sayımı yapılan kişinin, son hafta içinde tuttuğu işteki durumuna göre ücretli ise «Ücretli 0» kutusuna, işveren ise «İşveren 1» kutusuna, kendi hesabına ise «Kendi Hesabına 2» kutusuna, ücretsiz aile işçisi ise «Ücretsiz aile işçisi 3» kutusuna (x) koyunuz.

Bu sorunun cevaplandırılmasında aşağıdaki tanımları dikkate alınız.

ÜCRETLİ :

Bir başkasının işinde para ve mal karşılığı bir gelir elde etmek amacı ile (memur, işçi, müstahdem, kalfa, müdür vb.) maaş, ücret ve yevmiye ile çalışanlardır.

İŞVEREN :

Kendi işinde bir veya birden fazla ücretli veya yevmiyeli kişi çalıştıranlardır. (Bir işyerinin ücretli veya yevmiyeli kişi çalıştıran ortakları ayrı ayrı birer işverendir.)

KENDİ HESABINA :

Kendi işinde (tarlasında, bağında, bahçesinde, dükkanında, yazıhanesinde, imalathanesinde, tamirhanesinde vb.) yalnız veya ücretsiz aile fertleriyle birlikte (yanında ücretli bir kişi çalıştırmaksızın) para veya mal karşılığı bir gelir elde etmek için çalışanlardır. İşlerinde ücretle kişi çalıştırmayan bir iş yerinin ortakları, başkasının yanında çalışıyor sayılmazlar. Bu ortaklarda «kendi hesabına» çalışıyor kabul edilirler.

ÜCRETSİZ AİLE İŞÇİSİ :

Hanehalkının tuttuğu işe yardım etmek amacıyla ücret almaksızın çalışanlar ücretsiz aile işçisidir. 32-33. soruları 27. soruya «Çalışmadı» cevabı verenlere sorunuz.

SORU 32 – Çalışmadıysanız ve işinizle ilginiz devam etmiyorsa çalışmama nedeni nedir?

(Çalışamaz halde ve hapside olanlar için «Diğer» kutusu işaretlenecektir.)

Sayımı yaptığınız kişi, son hafta içerisinde para veya mal karşılığı bir işte çalışmamış veya işi ile ilgisi devam etmemiş ise çalışmama nedenini emekli ise «Emekli 3» kutusuna, öğrenci ise «Öğrenci 4» kutusuna, ev kadını ise «Ev kadını 5» kutusuna, irad sahibi ise «İrad sahibi 6» kutusuna, diğer ise «Diğer 7» kutusuna, işsiz ise «İşsiz 8» kutusuna (x) koyunuz. Bir kişinin durumu, soruda belirtilen durumlardan birden fazlasına uyuyor ise, (Emekli – öğrenci, öğrenci – ev kadını, emekli – ev kadını, ev kadını – işsiz, öğrenci – işsiz gibi.) soruda belirtilen sırada önce gelen durumu kabul ediniz.

33. soruyu, 32. soruyu sorduğunuz kişilere sorunuz.

SORU 33 – İş arıyor musunuz?

Sayımı yapılan kişinin cevabı evet ise «E 1» kutusuna, hayır ise «H 2» kutusuna (x) koyunuz.

SORU 34 - Esas mesleğiniz nedir?

(12 ve daha yukarı yaştaki kişilere sorunuz.)

ESAS MESLEK :

Bir öğrenim veya ihtisas dönemi sonucu bilgi, görgü ve tecrübeye dayalı olarak elde edilen profesyonel niteliklerdir.

Bir kişinin bir meslek sahibi olabilmesi için, o mesleği mutlaka icra etmesi zorunlu değildir. Ancak, gerektiğinde yapabilecek niteliğe sahip olması gerekmektedir.

Esas meslek sorusunu bir kişinin son haftada çalışıp çalışmadığına veya bir işle ilgisi olup olmadığına bakılmaksızın, 12 ve daha yukarı yaşlardaki herkese sorunuz.

Sayımı yapmadan kişinin bir mesleği yok ise « Yok 000» kutusuna (x) koyunuz. Mesleği olanlar için mesleğini «.....» bölümüne açık olarak yazınız.

Örneğin :

Öğretmen, doktor, çiftçi, bağcı, tornacı, ekonomist, hemşire, makina mühendisi gibi.

Meslekleri belirlerken aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

a) Bazı mesleklere sahip olabilmek için belirli bir öğrenim veya ihtisas dalının bitirilmiş olması gerekir.

Örneğin :

Tıp doktoru, eczacı, mimar, öğretmen, avukat gibi.

b) Bazı meslekler ise, bir öğrenim kurumu ve ihtisas dalı bitirerek kazanılmış olabileceği gibi, bilgi, görgü ve deneyim sonucu da elde edilebilir.

Örneğin :

Oto tamircisi, marangoz, elektrik tesisatçısı, tornacı gibi.

c) Meslek sahipleri, son hafta içinde meslekleri dışında başka bir işte çalışmış olsalar bile, son haftada çalışmış oldukları iş değil, eğitim veya ihtisas sonucu kazandıkları meslekleri alınmalıdır.

Örneğin :

Ticarette uğraşan tıp doktorunun esas mesleğinin «tıp doktoru», belediye başkanlığı yapmakta olan bir avukatın mesleğinin «avukat» olması gibi.

d) Tarımla uğraşan hanehalkları tarım işletmecisi kabul edilmektedir.

Buna göre, hanehalkı reisi veya üyelerinden birinin esas mesleği tarım alanında çalıştığı faaliyete göre «hayvancılık işletmecisi (büyük ve küçük baş), sebzeçilik işletmecisi, meyvecilik işletmecisi, çiçekçilik işletmecisi, arıcılık işletmecisi, kümes hayvancılığı işletmecisi vb» olarak belirlenecektir.

Bu hanehalkında tarımla uğraşan diğer kişilerin esas mesleği, hayvancılıkta çalışan, meyvecilikte çalışan, tarla ziraatında çalışan, çiçekçilikte çalışan, kümes hayvancılığında çalışan olarak yazılacaktır.

Hanehalkı reisi tarım işletmecisi ise, bu hanedeki diğer kişilerin mesleklerini, başka bir meslek beyan etmemişlerse, hanehalkı reisinin tarımda çalıştığı faaliyete göre belirlenecektir.

e) Meslekler genel bir anlam verecek şekilde değil, açık olarak yazılmalıdır. Ayakkabıcı değil; ayakkabı yapıcısı, ayakkabı tamircisi, ayakkabı satıcısı, ayakkabı boyacısı olarak belirtilmelidir.

Amele, işçi, usta, kalfa, ressam, mühendis, komisyoncu, müteahhit, gibi pek çok meslekleri ifade eden kelimeler yerine, berber kalfası, ziraat amele, yol inşaat işçisi, makina mühendisi, teknik ressam, inşaat müteahhidi, emlak komisyoncusu vb. şekilde ifade edilmelidir.

f) Orduda çalışan muharip sınıfa mensup subay ve astsubayların meslekleri rütbelere bakılmaksızın subay veya astsubay olarak belirlenir, yedek subay ve erlerin meslekleri orduda girmeden önce ettikleri meslek ne ise ona göre belirlenir. Orduda çalışan muharip sınıfa dahil olmayan subay ve astsubayların meslekleri, eğitim veya bilgi, görgü ve tecrübeye dayalı olarak elde ettikleri mesleklerine göre (doktor, sağlık memuru, kimyager, makina mühendisi, elektronik teknisyeni vb.) belirlenir.

Orduda çalışan sivil memurların meslekleri, elde ettikleri mesleklere göre belirlenir.